

Zweden

Samenvatting

Het Zweedse herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan; RRP*) is onderverdeeld in 5 componenten, die bestaan uit 15 hervormingen en 12 investeringen. Van de middelen zal 44% worden besteed aan klimaatdoelen en 21% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. Grote bestedingen vinden plaats op het gebied van verlaging van de uitstoot van broeikasgassen en digitale connectiviteit. Belangrijke voorgenomen hervormingen liggen op het gebied van demografische uitdagingen en maatschappelijke zorg en gezondheidszorg. Het Zweedse plan omvat in totaal 3,3 miljard euro aan subsidies en maakt geen gebruik van het leningengedeelte van de RRF.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

De voorgenomen hervormingen en investeringen sluiten volgens de Commissie goed aan op de landspecifieke aanbevelingen die Zweden in 2019 en 2020 heeft ontvangen in het kader van het Europees Semester, met name die op het gebied van een veerkrachtige gezondheidszorg, de digitale en klimaattransities, onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden, onderzoek en innovatie, bestrijding van witwassen en het hervormen van de woningmarkt.

Wat betreft de digitale transitie voorziet het RRP in de uitbreiding van het breedbandnetwerk naar meer afgelegen gebieden en de digitalisering van het openbaar bestuur. Voor de klimaattransitie bevat het plan investeringen in onderzoek en ontwikkeling om de industrie koolstofvrij te maken en investeringen in lokale en regionale projecten om de CO₂-uitstoot te verminderen. Het plan beoogt ook de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door investeringen ter verbetering van de energieprestaties van gebouwen, de bescherming van waardevolle natuur en de modernisering van de spoorweginfrastructuur. Het plan bevat verscheidene hervormingsmaatregelen om de groene transitie te bevorderen: een verhoging van de energiebelasting, een aanpassing van het belastingvoordeel voor auto's om de CO₂-voetafdruk beter te weerspiegelen en een verhoging van het aandeel hernieuwbare energiebronnen dat door de vervoerssector wordt gebruikt.

Het RRP beoogt het risico op witwassen van geld in het financiële stelsel te verminderen door twee maatregelen die het effectieve toezicht op- en de handhaving van het anti-witwaskader versterken. De maatregelen vormen een aanvulling op de stappen die buiten het RRP zijn gezet om witwassen aan te pakken.

Het RRP bevat verscheidene gerichte hervormingen en investeringen om het onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden te verbeteren, met name door het aantal opleidingsmogelijkheden, en het aantal opleidingsplaatsen te verhogen. Daarbij is er bijzondere aandacht voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Deze maatregelen hebben tot doel het menselijk kapitaal te vergroten en in te spelen op de veranderende behoeften aan vaardigheden, met name in de context van de digitale en groene transitie.

Verder bevat het plan maatregelen om de toegankelijkheid en de capaciteit van de gezondheidszorg te verbeteren. De gezondheidszorg zal naar verwachting baat hebben van de opleiding van bejaardenverzorgers, de verhoging van het aantal studieplaatsen in het beroepsopleiding en de invoering van een beschermde titel voor assistent-verplegers, waardoor dit beroep aantrekkelijker wordt.

Tot slot verwacht de Commissie dat de door Zweden voorgenomen hervormingen in de huizenmarkt in beperkte mate zullen bijdragen aan het corrigeren van de macro-economische onevenwichtigheden in Zweden, met name de risico's van overgewaardeerde huizenprijzen in combinatie met een aanhoudende stijging van de schuldenlast van de huishoudens. Het plan bevat enkele maatregelen die de mobiliteit moeten vergroten en de woonlasten moeten verlagen. Het plan is gericht op de aanbodzijde van de woningmarkt via investeringssubsidies voor huur- en studentenwoningen en het versoepelen van de bouwregelgeving. Aan de vraagzijde moeten initiatieven (zoals bijvoorbeeld lagere overdrachtskosten) leiden tot bevordering van de woon- en arbeidsmobiliteit. Dit kan volgens de Commissie de mobiliteit tot op zekere hoogte bevorderen, maar kan ook bijdragen aan hogere prijzen.

De Commissie is van oordeel dat het plan in voldoende mate zal bijdragen aan het effectief aanpakken van een significant deel van de uitdagingen die zijn geïdentificeerd in de landspecifieke aanbevelingen, en een adequate reactie vormt op de economische en sociale situatie van Zweden. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Mijlpalen en doelen

Het voorgestelde uitvoeringsbesluit omvat 23 mijlpalen en 33 doelen voor de diverse hervormingen en investeringen. De timing van de mijlpalen en streefdoelen is gericht op de eerste vier jaar van de periode die het plan bestrijkt: 82% van de mijlpalen en streefdoelen heeft betrekking op de periode 2020-2023. De Commissie is van mening dat de mijlpalen en doelen in het plan duidelijk en realistisch zijn en de voorgestelde indicatoren relevant, aanvaardbaar en solide. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Controlesystemen

Het Zweedse Ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor de algemene implementatie van het Zweedse RRP, terwijl de Zweedse Nationale Financiële Autoriteit verantwoordelijk is voor het toezicht op het behalen van de mijlpalen en doelen. Het in het RRP beschreven interne controlesysteem biedt volgens de Commissie een solide proces en structuur, waarin de taken en verantwoordelijkheden van de uitvoerende instanties duidelijk zijn omschreven en de betrokken controlefuncties naar behoren zijn gescheiden. De Commissie oordeelt dat de door de Zweedse autoriteiten beschreven verificatiemechanismen, gegevensverzameling en verantwoordelijkheden voldoende solide zijn om de uitbetalingsaanvragen op adequate wijze te rechtvaardigen. Het RRP bevat een mijlpaal voor het vaststellen van de relevante wettelijke mandaten en opdrachten voor de instanties die betrokken zijn bij de coördinatie, monitoring, controle en audit van de uitvoering van het Zweedse RRP. Om een adequaat en functioneel intern controlesysteem te waarborgen, moeten deze wetswijzigingen in werking zijn getreden voordat het eerste betalingsverzoek bij de Commissie wordt ingediend.

Eindoordeel kabinet

Op basis van bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Zweedse herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich ook vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.